શ્રી: ।

રોડાંણાનું આખ્યાન.

શામળભટનું બનાવેલું.

ને છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
ત્રવાડી મણીલાલ હરીભાઇ—બુકસેલર.
મુકામ ડાકોર—રણછોડજીના મંદીર પાછળ.
આવૃતી ૧ લી. પ્રત ૩૦૦૦.

અમદાવાદ.

રાજનગર ટાઇપ ફાઉન્ડરી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.

સંવત ૧૯૬૧ સને ૧૯૦૫

કીંમત રૂ ૦-૦-૬

બોડાણાનું આખ્યાન

પ્રારંભ.

શ્રી ગણેશાયનમઃ ॥ ॥ આદે આરાધું માતા સરસ્વતિ ॥ કિરપા કરીને આપો શુભમતી ॥ મારા મન કેરા પુરોને કોડ ॥ વરણુ વખાણું શ્રી રણછોડ ॥ જેથી ભવાની વેદના વામે ॥ પાંચ પદારથ પ્રીતેથી પામે ॥ ભક્તિ કરીને બોડાણો લાવ્યો ॥ હેતેથી જાણુ ડાકોરે આવ્યા ॥ પ્રથમ ઊતપત કહું તમ તણી ॥ કુંશ લઈઆની કપટી ઘણી ॥ હાસરા પ્રગણામાં છપન ગામ ॥ જાતે રજપૂત વિજેકણુ નામ ॥ પેહેલી વીશીમાં વરસજ બાર ॥ એવી ગંગાજળ ગંગાબાઇ નાર ॥ શીળ સંતોષ બોલતું સાચું ॥ કુડ કપટ કાંઇએ નહીં કાચું ॥ પોતે રમવાને બહાર ગયો તો ॥ શંચ આવીને વાસો રહ્યો તો ॥ મગવાકેરા સહુઆજ સાથ ॥ જાતા હતા શ્રીદ્વારિકાં નાથ ॥ એટલે બોડાણો આવ્યો છે ત્યાંહી પુછ્યું સૌકોને જાઓ છો ક્યાંહી ॥ અમો તો દ્વારિકાગામ પરંવરશું ॥ સાચાદેવનાં દરશન કરશું ॥ નાહીશું ગોમતી લેશું છાપ ॥ પીળી ધજાંના ઢીંગલમલ આપ ॥ સંઘને લોક

નાએક કહ્યું ॥ તેનો બોડાણે ચિત્તમાં લહ્યું ॥ પ્રિત આણીને ચાલ્યો
છે કેડે ॥ જઇને ઊતર્યા સાગરની તેડે ॥ નાહ્યા ગોમતી કીધું દર-
શન ॥ પ્રીત્યે પ્રભુજી થયા પ્રસન ॥ અત્યંત અનંગળ ભક્તિનો
વ્યાપી ॥ દુરગત કળી મળ નાખ્યાં સૌ કાપી ॥ છાપ ધરીને પાછા
તો ફરિયા ॥ સંઘની સંગાથે પાછાનો વળીયા ॥ કૃપા તો કીધી
આપે ઠાકોરે ॥ પાછા ફરીને આવ્યા ડાકોરે ॥ તુળશીદળ કેરો મહિમા
તે જાણ્યો ॥ તેનો બોડાણે અંતરમાં આણ્યો ॥ હાથની છાએ તુ[illegible]
લગાવે ॥ છડે મઢી ઠેઠ ચડાવે ॥ એક વરસમાં બે જાત્રા[illegible]ચાર ॥
જાન છે કાગમનીને [illegible] ॥ તન મન ધન પ્રભુને જાણ્યું ॥ એક
[illegible]ત્રિસા નિતમા ન આણ ॥ એક મન શું ધણી ધણીઆણી ॥
એને નિ[illegible] શું સારંગપાણી ॥ નિત્ય નિત્ય પ્રત્યે એ કાજ ॥ વશ
કીના પાન પ્રભુ મહારાજ ॥ જે દીન પુરણ શીતેર વર્ષ થાયી ॥ દીન
દયાળે માની લાધી ॥ વૈકુંઠનાથ પરગટ બોલે ॥ ભીજે ભક્ત
નાકીંકા તારી તોલે ॥ ભક્ત મહિમા મેં જાણ્યો છે શીમા ॥ ઘણું
સૂએ ભુજને વેચાતો લીધો ॥ વચન તમારૂં સ્થીર કરી સ્થાપ્યું ॥ જેહ
માગે તે વરદાન આપું ॥ કહે છે બોડાણો પાવન નામી ॥ વૃદ્ધ થયો
તો હવે શું માગું સ્વામી ॥ હવે શું માગું ઘરબાર સુત ॥ હવે શું
માગું પરિવાર પુત ॥ હવે શું માગું હાથીક ઘોડા ॥ હવે શું માગું
સાથી સજોડા ॥ હવે તો મુજને પોતાનો થાપો ॥ તમને ગમે તે
ફેર આપો ॥ આપું મુજને અવસર આણું ॥ સ્વર્ગ મૃત્યું ને નવ-
ખંડ જાણું ॥ તારી પુજાનો ઓશિંગણ થાઊં ॥ સ્વ હુઇ ચાલીને
તારે ઘેર આવું ॥ જેવું પેરેલું મેં દારિકાં વાસ્યું ॥ તેથી તો કરવું

ડાકોર જાશું ॥ ગોકુળ મથુરાં વૃંદાવન જેવું ॥ બેતરતી ડાકોર કરવુ
છે તેવું ॥ મુક્તિ પુરી શ્રી તરવેણી તીર ॥ નીરમળ તળાવે કર્યું
છે નીર ॥ મંદીર જઇને તેડવા આવો ॥ ગારે કાજે કાઇ વાહન
લાવો ॥ આપણુ બેશાને જુક્તિથી જઇશું ॥ સ્થીર થાવર તારે
મંદિર રહીશુ ॥ શ્રી હરી બોલ્યા બોડાણા સાથે ॥ નેહથી વચન
આપ્યુ શ્રી નાથે ॥ હરખ્યો હરિજન ઊંચટ ભેર ॥ પ્રીત્યેથી આવ્યો
પોતાને ઘેર ॥ જેટલી વાતો દ્વારિકામાં થઇ ॥ એ સૌ આગળ માંડી
સંક્ષેપે કહી ॥ સતી એ તો વાતો સાચી મન જાણી ॥ હઇડામાં
હરખી અંતરમાં આણી ॥ જુની પોતે એક જોતરી વેહેલ ॥ નબળા
આખલીયા ઘરડા બે બેલ ॥ તાણીયો તળાવા લીધાછે માગી ॥
ત્રુગી શાક્ષા નીધ્યો બે ભાગી ॥ ઊલટ આણી હેને શું થાયા ॥ થોડેક
દહાડે ગામની નાખ્યા ॥ શું કરે કાઠી કોણીને કાળા ॥ લીપી ન શકે
રેહે છે સઊ ડાયા ॥ ગુગળી મને હાસી કરે છે વેહુસે પુછે સોદો
ફરે છે ॥ કારે બોડાણો વેહેલ લાવ્યો છે ॥ રાંક ઠાકોરને આણે
આવ્યો છે ॥ ઘરડા થયા છો કેશકાંખાઓ ॥ ઠાકોરને માહેથી
ઊપાડી જાઓ ॥ કેહે છે બોડાણો વચનજ સાર ॥ કીરપા કરશે તો
એને શી વાર ॥ ચતુર્ભુજ એવું ચીતમાં આહાશે ॥ તો શાં કામ
તમારા થાશે ॥ ગયા ઠાકોરે હેત લડાવી ॥ એમ કહીને ઘૂગશી
ચઢાવી ॥ કીધી આરતી નરહરી નરખ્યા ॥ સૈ કો હરીજન હઇડામાં
હરખ્યા ॥ નીશાં નિરગમી તે સઉ પાહોર ॥ કીધા સુખથી સેજે
ઠાકોર ॥ દહોદીશાથી સાંચળ્યા દેહેરા ॥ કોઇ એ કરી શકે નહીં હેરાં
॥ બીડી ભૂંગળો દ્વારને પોતી ॥ મુકળ રહ્યા છે ગુગળી ચોકી ॥

વાગ્યાં ચોઘડીયા પૂરી મધ્યરાતે ॥ મહારાજાએ વિચાર્યું રૂદીઆ સાથે ॥ મારે સેવકની રાખવી લાજ ॥ જાવું આ સાથે જરૂર આજ ॥ એવું ચતુર્ભુજે ચીતમાં ચાહ્યું ॥ ગુગળી સહુકોને ધારણ આવ્યું ॥ ભાગી ભુંગળો ઉઘડ્યું દ્વાર ॥ હવે મહારાજ પધાર્યા બહાર ॥ જેમ મથુરામાંથી ગોકુળ ગયા ॥ તેમ સમાચાર કોઓ નવલહા ॥ બોડાણો વેહેલમાં સુતો છે જ્યાંહે ॥ કુમકુમને પગલે પધાર્યા ત્યાંહે ॥ દહીણે હરિ પોતાને હાથે ॥ નેહે બોડાણો જગાડ્યો નાથે ॥ અતિ ઉમેદે જાણી ઉત્સાહે ॥ શેજી શરૂગો દીધોછે સાદે ॥ સાદ દીધા તે સાંભળ્યો કરણ ॥ દીગ બોડાણો અશરણ શરણ ॥ કરૂણા નીધી કરૂણાના સિંધુ ॥ નાથનો નાથ કરૂણાનો બંધુ ॥ ગાન ગાયછે વાણી-માં વેદ ॥ બ્રહ્મા ગાય છે વાણીમાં વેદ ॥ સનકાદિક ગાણામાં ગાય ॥ ધ્રુવ પાણી કાંઇ ધ્યાનમાં થાય ॥ કોટી બ્રહ્માંડ કેરો જે નાથ ॥ કે તેથી ઝરતો પ્રેમનો હાથ ॥ એવા નિરંજન નજરેતો દિઠા ॥ અ-મૃતથી ઘણા લાગે છે મીઠા ॥ દેખીને મનમાં અતિ ઘણું રાચું ॥ જાણું દેખે છે સ્વપ્નું કે સાચું ॥ ઊઠો અસ્વારી કરો ના ઘડી ॥ બેઠા ચતુર્ભુજ રથમાં ચઢી ॥ શ્રી હરી પોતે થયા સારથી ॥ કીધો સેવકને મોટો ભારથી ॥ ચાલ્યા બોડાણો વીક્રમને તેડી ॥ પવનથી વેહેલો રથને ખેડી ॥ અરૂણ ઉદેની વેળા થઇ જ્યારે ॥ ડાકોરે ઠાકોર પધારિયા ત્યારે ॥ ધન્ય બોડાણો ધન્ય એ જાત ॥ ધન્ય નગરી એ દેશ ગુજરાત ॥ ધન્ય પ્રગણું ધન્ય એ ગામ ॥ ધન્ય ગોમતી ડાકોર નામ ॥ ધન્ય લોકો ધન્ય એ વાસ ॥ ધન્ય પુજારો ધન્ય એ દાસ ॥ ધન્ય એવું જે ધ્યાન કરો

॥ પરિયાછ કાનેર સેજમાં તરશે ॥ ગામ લોકોગાં થયું છે જાણુ ॥ આવ્યા મહારાજ પુરૂપ પુરાણુ ॥ પ્રત્યક્ષ દીઠા મોટા માહારાજ ॥ ભક્ત ભાવિકનાં સિધ્યાછે કાજ. ॥ નાના મોટા સૌ નીરખવા આવે ॥ કુમકુમ ચંદન અક્ષત વધાવે ॥ ભેર મૃદગવાગે નિશાન ॥ ગૂજરાત દેશમાં કીધું કલ્યાણ ॥ સંવત વિક્રમ બારોતર બાર ॥ કારતીક પુનેમ શુભ ગુરૂવાર ॥ અમૃત ચોઘડીએ પ્રભુ પધારયા ॥ શુભ નક્ષત્ર શુભ યોગ સારા ॥ કલ્યાણ વરત્યો થયો પ્રભાત ॥ દ્વારિકા ગઢની દિ. મ્હૂ વાર્યું ॥ ખડુકો ગુગળીઓ સુતાજ ઊઠયા ॥ રણછોડ રૂપાળો ક્યાએ ન દીઠા ॥ સૌકોને આવી પ્રગટયોછે શોક ॥વરણુ અઢાર મળીછે લોક.॥ એતો કરતુક કરમકાળુ ॥ દેવતાપાખી દેવાયુત ણું ॥ આપણો ઠાકો રૂડેરો ભાળ્યો ॥ તેતો બોડાણો ચોરીને ચાલ્યો ॥ આણે બોડાણો કપટે આવ્યો તો ॥ કયારે એ નહી તેવેહેલ લાવ્યોતો ॥ ઠાકોર જાતાગાં વરતીજ જશે ॥ છોકરાં કયાંથી અન્નજ ખાશે ॥ બહારઆવીને જાત્રા કોણકરશે ॥ બધાગુગળી ભુખેતો મરશે ॥ વિશ્નુથી વરતા વાહાલીછે ઝાઝી ॥ પરશાદ પાગત રેહેતા સૌરાજી ॥ સૌએ વિચાર એવા તો કીધા ॥ બાંધી હથીઆરો ચાલ્યા સૌસીધા ॥ નબળા આખલીઆ કેટલે જાશે ॥ હવડાં મળશે તો કામજથાશે ॥ પોહોર બેપોહોરે હવડાં આલીશું ॥ સારી શિખામણ એને આલીશું ॥ ઠાકોરે લઇને પાછાફરીશું ॥ બોડાણા કેરાપ્રાણ હરીશું ॥ ધાયા રૂદેમાંઆણી ને રીસ ॥ આથમ આવ્યા ગાઊ દસ વીસ ॥ તોએ બોડાણો નજરે નદીઠા ॥ તારે ગાગાઓ ચિંતામાં પેઠા ॥ દાહાડે કુચને રાતે મુકામ ॥ દરબડાણ આવ્યા ડાકોર ગામ ॥ જાણુથયુંછે ગામની માંહે ॥ કેહેછે ઠા

ણા આવછે આંહે ॥ મહારાજાને લઇને જાશે ॥ ત્યારે આપણી શીગતી થાશે ॥ રજપૂત સહુકો થાઓ એકઠા ॥ ગુંજ કરવાને એકાંતે બે-ઠા ॥ જુધ્ધ કરતાં તો નહી હારીએ ॥ કાબાને આપણ કુટી મારીએ ॥ ત્યારે બોડાણે વાતજ કીધી ॥ એના હાથની મેં તુળશી લીધી ॥ ગુરૂની સાથે જો વઢીએ આજ ॥ એવી વર્તે તો કુળને છે લાજ ॥ વિશ્વાસઘાતે વેહેરજ કરવું ॥ પૂર્વ જનમનું પુન્યજ હરવું ॥ એની પાસે તો અમો જશું ॥ એવું વિચાર્યું બોડાણે દિલમાં ॥ મહારાજ પધાર્યા ગોમતી જળમાં ॥ મહિનુ ગોરસ શીષ હર્યે ॥ [illegible]ળવાને આવ્યા ગુગળી સાથે ॥ આવ્યા ગાદરે દ્રષ્ટે તે દુષ્ટ ॥ ત્યારે કાબાને ઊપન્યું છે કષ્ટ ॥ આપણો શત્રુ ઓ પેલો આવ્યો ॥ ચતુર્ભુજને ચોરીને લાવ્યો ॥ ના નકડો સાંધે એક અજાણ્યું ॥ પુંઠ તો પરોવીએ બાણ ॥ ન દીઠો બીજા કોઇએ ન વાર્યો ॥ વામ ભરીને એક તીર માર્યો ॥ [illegible] પોતાને કુખે ॥ ત્યારે બોડાણો પામ્યો છે દુઃખે ॥ આવ્યાં તીમીરને અંગ લડથડીઆ ॥ કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહીને ધરણીએ પડીઆ ॥ રૂદેમા પેઠા પુરૂષ પુરાણ ॥ વાગ્યું વિષ્ણુને પોતાનું બાણ ॥ રૂધિરની ધારા ચાલી શરીર ॥ બધું રૂધિર ગોમતી નીર ॥ ગામમાં થયો તે હાહાકાર ॥ લોક મળ્યા ત્યાં અપરમપાર ॥ બાંધી હથીયાર ચાલ્યા સૌ સીધા ॥ સૌ કોકાબાને ઘેરીને લીધા ॥ તમને સૌ કોને દંડજ દેઇશું ॥ વેર અમારૂં વાળીને લેઇશું ॥ સુનો તુમારો કેટલો આખું ॥ રતનશું માણસ મારી નાખું ॥ ત્યારે બોડાણો [illegible] હાથ ॥ બોલ્યો પોતાનો સહોદર સાથ ॥ મેં તો કામએ તસ્કરનું કીધું ॥ એમને સૌ લાવી મહા દુઃખ દીધું ॥ અપરાધ

મારો મનમાં ન ધારો ॥ મારો વાંક નથી મુજને તો મારો ॥ તસ્કર વિદ્યા કુકર્મ કરે ॥ તેને પાપે તો વણમોતે મરે ॥ એમાં ગુગળીઓ કરો શોવાક ॥ એમ લખ્યો તો વિધાતાએ આંક ॥ જ્યારે કાબાએ રજાવંત થાશે ॥ પ્રાણ અમારા ગતીએ જાશે ॥ કાબા કહે તે મસ્તક ધરજો ॥ આવ્યા છે તેને ખૂશાલ કરજો ॥ પ્રણમી સૌને દીધાં સનમાન ॥ પામ્યો બોડાણો અંતર ધ્યાન ॥ કુળને આચારે કારજ કીધું ॥ મળી સહોદરે દેહેનજ દીધું ॥ કાબા સઊકો ઓથી આળા થયા । લાવણ્ય કારણ ગામગામ ગયા હાકોર વિના તો હાલા નહીં જઇએ ॥ નાણું તજીને આધિન રહિએ ॥ લાધે સહુકો ખાયે ન અન્ન ॥ ... ઠેકાણે પાડીશું તન્ન ॥ ગામની મધ્યે પડ્યો છે ત્રાસ ॥ પ્રભુ પધાર્યા ગંગા બાઇ પાસ ॥ ગુગળી પોતે પોઢી છે જ્યાંહે ॥ કહ્યું સ્વપ્નામાં શ્રીકૃષ્ણે ત્યાંહે ॥ હરખ મનમા તું ધરે ઊચાટ ॥ આવ્યો બોડાણો સ્વર્ગની વાટ ॥ રૂપ પ્રગટ તેને દેખાડ્યું ॥ દુઃખ ટાળીને સુખ પમાડ્યું ॥ ચતુર્ભુજ રૂપે કંથને દીઠો ॥ ગોમતી માંડી લાગે છે મીઠો ॥ કૃષ્ણજી કહે છે ક્યારે નિકળશે ॥ સ્વર્ગમા બેજણ એકઠાં મળશે ॥ ગુગળી પ્રસે જઇને બોલો ॥ સોના બરોબર મુજને તોળો ॥ સૂવરણ લેઇને ગુગળી જાશે ॥ કામ આપણું સંપૂર્ણ થાશે ॥ ત્યારે ગંગાબાઇ પાવલે લાગી ॥ બોલી વચન માફજ માંગી ॥ મહારાજ મારી હકીકત જાણો ॥ ઘરમાં નથી કાઇ દાગીને દાણો ॥ એવી વાતોનુ લાગે અંગીઠું ॥ સમણામાં સોનું મેં નથી દીઠું ॥ તો ક્યાહાંથી એટલું એ ઓને આપુ ॥ પ્રાણજીવનને કેમ ઉથાપુ ॥ ત્યારે બોલ્યા બળવીર મહારાજ ॥ કહું વાત તેથી રેહેશેજી લાજ ॥

સવાવાલની વાળી તમારે ॥ તે તો આવશે અરથ અમારે ॥ એહ બરોબર નિશ્ચે હું થાઊં ॥ રહું તારે ઘેર ત્યા તો ન જાઊં ॥ આવી વાતોનું વેણુજ દીધું ॥ સતી નારીએ માન્યું છે સીધું ॥ બીજે દિવસે ગામ ફરીને ॥ ખોળે ગુગળી બાવે હરીને ॥ ફેળીશું ત્યાથી લક્ષ્મીવર લેઈ શું ॥ નીકર અમે સૌ હત્યા તો દેઈશુ ॥ ખોળતા આવ્યા ગોમતી તીર ॥ રૂધીર દીઠું ગોમતી નીર ॥ પેઠા સૌ તે નીરને જેશી ॥ પ્રભુને કાઢયા નીરથી ઠેલી ॥ ઉપાડે સૈકો આકળાં થાય ॥ [illegible]સુ ન ચાલે ત્રિલોચન રાય ॥ ભુધરે મેહેલ્યો બ્રહ્માંડ[illegible] ભાર[illegible] [illegible] અપરમપાર ॥ સૌએ મળી ને વિચારી પેર ॥ ગીરધર ના આવ્યા આપણે ઘેર ॥ હત્યા આપીને પાડીશું ફેલ ॥ શું મુખ લેઈને જઈશું ઘેર ॥ મળી ગામના પટેલ હાકેમ ॥ દેશાઈ આદે આવીઆ તેમ ॥ પંચે મળીને બ્રાહ્મણનો ન્યાય ॥ બ્રાહ્મણ ભુખ્યા એ મોટો અન્યાય ॥ જેવા તેવા પણ વિપ્રની જાત ॥ પ્રાણ તજે તો થાય ઊતપાત ॥ વિપ્રનુ રૂધિર અવનિ રે ચુડે ॥ દ્વાદશ વરશ અનાવૃષ્ટી પડે ॥ જેહ દેશમા વિપ્ર અકળાય ॥ તેથોડે વરશે ઊજડ થાય ॥ જે કોઈ દુભ શે વિપ્રનો અ શ ॥ નિશ્ચે ન વાધે તેહનો વંશ ॥ એમ વિચાર કરેછે જ્યાહે ॥ ગંગા બાઈ પધાર્યાં પોતેજ ત્યાહે ॥ આવી સભામાં જોડાછે હાથ ॥ બોલી ગુણવંતી ગુગળી સાથ ॥ શાને કાજે સઊ દુઃખ ધરોછો ॥ પ્રભુની પુઠે શાને ફરોછો ॥ મારે પ્રભુજી નહિ ઊપાડયા જાશે ॥ ત્યારે તમારી શી ગત્ય થાશે ॥ વાત કહું તે સાંભળો કરણ ॥ પ્રભુ બરોબર આપું સુવરણ ॥ તેથી તો કામ થાશે તમારું આપું વચન માનો અમારું ॥ ત્યારે કાળી તો ચિંતામાં પેઠા ॥ વિચાર કરતા એકાંતે બેઠા । જુવર ઊપરથી બગની તો ભાગી ॥ સોનાંની ઊપર

લાલચ લાગી ॥ હરિ ઊપરથી હેતજ ટળિયું ॥ કંચન દેખીને ચિતડું ચળિયું ॥ પરિયાના પરિયા બેઠા સૌ ખાશે ॥ આપે સુવર્ણ કામ-જ થાશે ॥ ભરીમેહેલીશું ઘરમાભંડાર ॥ મન ગમતા સૌ કરશું વેપાર ॥ મનહર આપણોશું ન્યલ કરશે ॥ સોનાથી કામસંક્ષેપે સરસે ॥ ભાગ્ય આપણું એ વાતે ભળિયું ॥ જજમાન આગળ જાચવું ટળિયું ॥ કાએગળિને વિચાર્યું એવુ ॥ કૃષ્ણ બરોબર કંચન લેવુ ॥ એવી વાતની ધારણા ધરી છે ॥ આવ્યા પાછા જયા સભા ભરી લાવો સુવર્ણ કરો એ વાર ॥ તોળીને આપો ત્રીક્રમ ભાર વાતના લક્ષણ તે કીધા ॥ સમખાઇને ગોમતી જળ પીધાં ॥ વાતમાં બોલે જે ફરી ॥ તેને દોષ આપે શ્રી હરી સુવર્ણ ગગાબાઇ તો આપે ॥ ફરીને બોલે તેને શીર પાપે ॥ ગામને લોક વાત વિચારી ॥ સુવરણ ક્યાથી આપશે એ નારી ॥ કેઇ પેરે થાશે એહનું કામ ॥ ગાંઠે નથી કાઇ ખોટો દામ ॥ નારી કહે મારે એનો આધાર ॥ ભરી મેહેલ્યા છે ઘરમા ભંડાર ॥ શીતેર વરસ સુધી કથ રજ્યો છે ॥ દ્રવ્ય અનગળ મુજને મળ્યો છે ॥ મોહત્રે પડે શીખ શ્રીમાણ ॥ ખરી લાખેણી સોનાની [illegible] કેહા થકી તો સત્યું દેશું ॥ બરોબર આણી લક્ષ્મિવર લેશું ॥ કાંટો બાંધ્યો ગો-મતી તેડે ॥ લોક મળ્યા સૌ જમનાની તેડે ॥ માતુની ક્રુહેલુ મંદિર જઇ આવું ॥ કોશી ખોદીને કંચન લેઇ આવું ॥ ગુણવંતી [illegible] પોતાને ઘેર ॥ ભવસાગરનો લોક છે ભુંડો ॥ કોશ મોકલો જુગ ચારે કુડો ॥ કદાચિત મારૂં ન થાએ કાજ ॥ લોક દેખતાં [illegible] લાજ ॥ લીધી ઘરમાથી વાલની વાળી ॥ કેહેડે ખોશીછે એક લાઢાની

પાણી ॥ કામ થશે તો દુખડે મેહ ॥ નહી તો પાણીએ પાડશું દેહ ॥ એવું વિચારી સભામાં આવ્યાં ॥ વાળીને પાળી પૂંજવા લાગ્યાં ॥ હૃદે સગાથે હિંમત દીધી ॥ એક ચિત્તથી તો સ્તુતિ કીધી ॥ રાજા આંબરિષ પેહેલો પ્રહ્લાદ ॥ તુજ કૃપાથી પામ્યા આહ્લાદ ॥ સનક સનકાદિક જોગી સુકદેવ ॥ કબીર આદિ ભક્ત તુજ દેવ ॥ નામ દેવ આદી ભક્ત કબીર ॥ પાર ઉતાર્યા શ્યામ શરીર ॥ ચંદ્રહાસની ખબર લીધી ॥ વિષ ફેડીને વિષયા કીધી ॥ ચીર પુર્યાતા પ્રીતે પંચાળી ॥ પાંડવકેરી પ્રતિજ્ઞા પાળી ॥ બાપા અહમાંથી ઉગારી લીધા ॥ વિષના મોદિક અમૃત કીધા ॥ હરિશ્ચંદ્ર તારા ... રાખ્યું તેં કુંજ ભિખારી ॥ સુધનવાને તેલમાં તરિયો ॥ શીવ ... કારણ કરિયો ॥ એવા અનેક ભક્ત મહારાજ વાહારે ચઢીને રાખી લાજ ॥ રંક ગરિબડું છું કંગાળ ॥ ભીડભંજન તું દીન દયાળ ॥ પુંજી છે વાલ સુવર્ણ તણી ॥ તેનું તોળવો ત્રિભોવન ધણી ॥ આધાર વિના આકાસે ચઢવું ॥ કુંજર સાથે કીડીને લઢવું ॥ તેટલા માટે ઝુરશું આજ ॥ ... પાળો તો રૈદુરાજી લાજ ॥ નોધારા કેનું છે આધાર ॥ રાખો પ્રભુજી ભોગિનો ... પર્યા તે શું કહુ કથા ॥ મારે તુંવીના બીજું કો ... ॥ પતિત પાવન બિરદ તમારૂં ॥ તેથી કામ કરનો થાશે અમારૂં ॥ નાથ છો તુમે અનાથ તણા ॥ ઉગારયા ભક્ત આગળ ઘણા ॥ અંતિક ... મારે ન થાય ॥ રખે લગાડું બિરદજ જાય ॥ ઘરને પૂંજી ... સમરયા શ્રી નાથ ॥ તેડયા પ્રભુને ભરાવી બાથ ॥ પ્રજા ... કરે છે ભોળી ॥ ગરીબ નારી દિસે છે ઘેલી ॥ ત્રિલોકી નાથ તોળ્યો કેમ જાશે ॥ ડાહ્યુને હસવું ખેલાનાં થાશે ॥ એવા વિચાર

તે લોકો એ કીધા ॥ નારીએ નરહર ઊપાડી લીધા ॥ બેસાડયા ત્રાસે
સુરતરુ નામી ॥ વાળીને તુળસી મુકીછે સાગી ॥ નમ્યું સોનુંને કૃષ્ણ
કરયા છે ॥ દેખી અચરત સૌ લોક હસ્યા છે ॥ કોટીબ્રહ્માંડનો નાથ
કરયો છે ॥ સવા વાલથી ગુરો થયો છે ॥ ઊંચાનીચા થઇ ગુગળી
જુએ ॥ તષ્કરની મા જેમ અતરમા રૂવે ॥ અંતરમાં તેને વસ્યો
છે આંટો ॥ આપણી છે કે ફેરવ્યો કાટો ॥ વેહેવાર વાતે ગુણવંતને
ગમ્યું ... હરી ... સવાયું નમ્યું ॥ અચરત એવું લોકે તે દીઠું
... છે મીઠું ॥ પ્રજા લોકે તો પુન્યજ કીધું ॥
સારૂ દાનજ દીધું ॥ એક સુવરણ બીજી ત્યા ગાય ॥ લખું
... તે વેળા થય ॥ ભગતની વારે એવો આધીન ॥ એમ વસ્યા
જેમ જળચર મીન ॥ દીન દયાળ એવો મહારાજ ॥ ભરી સભામાં
રાખી છે લાજ ॥ ઝાખાનો પડીયા ગુગળી સહુ ॥ નીચું જોઇને બેઠા
સહુ ॥ બોલ્યું અબોલ્યું કાંઇ ન થાય ॥ ગોળો ... ...ને ગયા
॥ બોલે કવીતો પતથારણા ॥ ભક્તિ મેહેલીને લોભમાં ધાશે ॥ કા-
બાની પેરે તેમ કુટાશે ॥ ગોવિંદ તજીને થાશે લોગસ્ય ॥ ... ના
સીજે તેહનો અરથ ॥ તાળી પાડીને અઢારે વંગું ॥ તે સાંભળી એ
કાબાને કરણ ॥ ક્રોધ વ્યાપ્યો ને ચઢયો છે કાળ ॥ દે છે ગુગ... ગોવિ-
દને ગાળ ॥ સ્તુતિનિંદા જેમ માહે ધરશે ॥ તે જનમો જન... પાતક
હરશે ॥ જેહ્નાહાડે ગોવિંદ ગર્ભમા અડીયા ॥ માબાપ સેહેજે ...મા
પડીયા ॥ બાપને પેહેરાવી જોતામાં બેડી ॥ મૃશાળ પક્ષ નાખ્યા
બેડી ॥ કાળા ગ્રેહેમાં જનમ્યા જોને ॥ માગ દે... આવ્યો જમુના...
તે ॥ તસ્કર વિદ્યા તેવેળાએ ભણીઓ ॥ સંગત જોડા જનુનીએ

જન્મીઓ ॥ દેવ- કીયે જણીયો તેહેનો નત્ર થયો ॥ મેહેલી મથુરાં ને ગોકુળમાં ગયો ॥ પ્રથમ જાતામાં કીધી એક હાંસી ॥ મારી પૂતના પોતાની મા- શી ॥ અગાસુર બગાસુર મચ્છા સુર માર્યો ॥ કેવૌ રક્ષસને પછી સંહાર્યો ॥ જમલા અરજુન જોતા જોડા ॥ નાથ દામણો મહિમાટા ફોડ્યો ॥ રંજાડ્યા લોક રત્ન રાંકડાં ॥ માખણ ખાતો મેહેલી માંકડાં ॥ નાથ્યો કાળી નાગ વશ્યજ કીધો ॥ જોતી દાવાનળ એવાર પીધો ॥ માન ઉતાર્યું ઇંદ્રનું સાથે ॥ [illegible] પોતાને હા- થે ॥ કાળો કપટીને જાતે ભરાડો ॥ જસોમતી [illegible] બાડો ॥ ઊપટલડે અન્યાય આપ ॥ ગરજને [illegible] આપણે ગોકુળ મેહેલી મથુરામાં આવ્યો ॥ જનેતા મુકીને જસોદાને વાલો નંદજી કેરા એતો નાનડીઓ ॥ અનેક અસુર સાથે અડવડીઓ ॥ કરીઓ ગોવાળો ધેનની કાજે ॥ આણ્યા ભરૂવાડા બાપડા વાજે ॥ રમતો [illegible] તીર ॥ ચઢયો કદમે ચોરીને ચીર ॥ માંથે મોરંગા મોરલી વાતો ॥ વેણુ વગાડી ગીતોજ ગાતો ॥ રાધા દેખીને ગાન[illegible] ॥ ગુંજાનો હાર ગળે સોહંતો ॥ ધાબળી ઓઢીને વનમાંહે રમતો ॥ [illegible] ડાંસ થઇને પેટજ ભરતો ॥ કામ ભરૂવાડ કેરાં એ કરતો ॥ એંઠાને જુઠો કરમો એ ખાતો ॥ વિનતા મેહેલીને કર- તો [illegible] ॥ એહના અવગુણ કેટલા પેહેલાં ॥ વ્રજનારી સૌ [illegible] ॥ વસન ચો ॥ ચી બાનું પડ્યું છે લાખું ॥ નંદ બાપ સરવરક ખાધું ॥ વાસો વસે ત્યાંહાં લાણી કરવી ॥ પેહતી [illegible] પુત્ર મારવી ॥ લજ્યા લોપવી કંથજ કેરી ॥ કુંજ ભોવનમાં શી કરણીયા કેરી ॥ ભુલા પાડીને ભુલા ભમાડ્યા ॥ ર[illegible] લોકોને [illegible]

રમાડયા ॥ માખણ ચોરીને થયો તો માનો ॥ ભરવાડા માંહે ભિક્ષા
એ ખાનો ॥ ક્યારે થયો તો રાધિકારણી ॥ ક્યારે થઇને બેસતો દાણી
॥ કેટલાક દહાડા છાશજ પીધી ॥ કેટલીક વિદ્યાકારમી કીધી ॥
વિદ્યા ભણવાને ગયેલો નાથ ॥ વિશ્વપરે વધારિયો હાથ ॥ શોધાવ્યું
બહુ તેહનું ઘર સૂત ॥ પંડયાનો કીધો જીવતો પુત્ર ॥ નરક નિવારણ
કીધા કઈ જન ॥ અસૂર હણ્યા એતે અનંત ॥ નાસો એવામાં શું
પ્રીત આણી . કંસરાજાશું રાડજ માંડી ॥ મારગો પરીઆદને
સંગાથે જુદ્ધ બહુ કીધા ॥ કંસ રાજા સોકુટી
॥ જરાસંઘ સરખો એદથી હારીઓ ॥ રાવણ સરખો મારીઓ
... ॥ લંકા તો બાળીએ લૂટાવી ॥ વાદર એણે મારીઓ છે વ્યાળ ॥
એવા લક્ષેના આણ્યા છે કાળ ॥ બળિ બિચારો પાતાળે ચાપ્યો ॥
સાગર સરખો પેહુલો કાંપ્યો ॥ ફરસુરામ રૂપે મારી છે માત ॥ ક્ષત્રી
વધ કીધા પોતાને હાથ ॥ મચ્છ અવતારે શંખાસુર હણીઓ ॥
કચ્છરૂપે સારાહને હણીયો ॥ અવતાર એણે ચોવીશ લીધા ॥ સઘળે અવતારે
અસુર વશ કીધા ॥ જનમો જનમનો એ છે હત્યારો ॥ કહે છે કાળા
હવે આપણો વારો । પાણી મારીને પડપાડીશું, સૌકો તો હત્યા તેને
આપીશું ॥ એવી ગુગળીએ દીધી છે ગાળ ॥ પ્રસન્ન થયા તે દીન
દયાળ ॥ પછિ બ્રાહ્મણોને પ્રસન્ન થઇને ॥ કીધું સ્વપ્ન આપે
જઇને ॥ તે ડોશીને કાજે સૌ દુઃખીયા થાઓ ॥ પાછા ફરી ... ક્યાં
જાઓ ॥ તમ ઊપર પ્રસન્ન થયો છું ॥ વચન ભક્તે બાંધ્યો રહ્યો
છું ॥ સેવ્યો ... જાણું તમારૂં ॥ રૂપ પ્રગટ છે ત્યાંહાં ... ॥
તેને પ્રતિમા ઠેકાણે થાપો ॥ પછી અમારી એહને આપો ॥ લે.ક

આવી સૌ જાતરા કરશે ॥ ભેટ સામગ્રી સૌ આગળ ધરસે ॥ મુજમાં ને તેમાં અંતર નથી ॥ વેદ પુરાણ જો જો સરવથી ॥ લેશે તે મારા હાથની છાપ ॥ એવું વરદાન આપ્યું છે આપ ॥ નીંદા કરીને જાણશે જે ભેદ ॥ નરકની ખાણે પડશે તે વેદ ॥ આકળ સ્વરૂપછે સઘળો એક ॥ વિશ્વ જુઓ છે કરી વિવેક ॥ સતોષ્યા કામ સુખીઆ થયા ॥ પાછાફરી સૌ દ્વારિકાં ગયા ॥ સેવંત્રી વાવે સૌકો આવીયા ॥ કડવું નીલાને કહાડીને લાવીયા ॥ ... સ્થાપ્યા રણછોડ ॥ પ્રાણી સૌ કરી ઊપન્યા કોડ ॥ ... પુરાણો સુણે ગવાણુ ॥ એ રીતે પુરી તેઓ ... ॥ ... રહ્યા ગુગળી દાસ ॥ હવે ડાકોર મધ્યે રહ્યા મહારાજ ॥ ... સેવકના કાજ ॥ લોકો સઘળા આગળજ વરણે ॥ તરીઆને તોરણ બાંધ્યા બારણે ॥ કાશીને ફેરી કરણાટ વાજે ॥ શંખ શરણાઇઓ ઘુઘરા ગાજે ... મૃદંગ વાગે નીશાણ ॥ ઈશ્વર પ્રત્યે થયું કલ્યાણ ॥ ॥ દે છે વધાઇ નગરની નારી ॥ બાળ ગોપાળ જાય છે બલિહારી ॥ ... દશ સ્થળ કીધા ॥ વંહચ્યા પાનને આચ્છેર કીધા ॥ કેસર ચંદન ... રાળ ॥ તેત્રીસ કોડ કરે કલ્લોલ ॥ રખા રૂ- ક્ષ્મણી સતભામા જાણી સોળ સહસ્ત્ર આઠપટરાણી ॥ પાસે ત્રીકમ ॥ ... રણછોડ ॥ સિંહાસન ઊપર થાપ્યા રણછોડ ॥ રૂપ વરણવી ... ન ॥ સુખજોતાં મન થાય પ્રસન્ન ॥ સુંદર સિંહાસન ઊપર ... હીરા જડાવ કનક છત્ર ॥ એ ળમ કરે બ્રહ્માને ઇંદ્ર ॥ કરે ... સૂર્યને ચંદ્ર ॥ મેઘશ્યામ તન સુંદર વાને ॥ મકરાકૃત કુંડળ ઝળકે બેહુ કાને ॥ ભાલે તિલક કેસરે ભરિયાં ॥ વચ્ચે સુલાબ કુમ

કુમે જરિયાં ॥ સ સુરંગી કસુંબી મહોલ ॥ ભૃકુટી કમાન દીર્ઘ કપોળ ॥ મોર ચંદ્રિકા પ્રગટછે શીશ ॥ ધ્યાન ધરેછે ઊમયાનો ઇશ ॥ અંબુજ દળશી અણીઆળી આંખ ॥ પાંપણ જાણે ભ્રમરાની પાંખ ॥ અધૂર રેખાની રત્નાપર વાળી ॥ દંત બત્રીશ દાડેમની કળી ॥ શ્રી વચ્છ લંછન ઇંદેગોપાળ ॥ ઊર મુગમાફુલ વેજન્તી માળ ॥ તુળશી નાટંક્ર પ્ર ગ્ગીલે કે ॥ ચુવાગ ચંદન કસ્તુરી બેહેકે ॥ દશ આંગળીએ વેહેડ છે સારી ॥ સોનાસા ... ... બહુ ભારી ॥ નટવર વેશધરી-ઓ ... ... મે કેશરીઓ વાઘો ॥ છુરીશી ચાલે પેગને ... ... ન ડગ્ગુ ઢડાને મરક ॥ બગત્રિ ભગી હાથ લાકડી ॥ ... ... ચંઢ્યા ચાખડી ॥ તેજ પુંજમાં કોટિક દામ ॥ રૂપ જેતામાં લાજેછે કામ ॥ બ્રહ્મા ચતુર મુખ વખાણે વેદ ॥ ઇંદ્ર સરીખા ન જાણે ભેદ ॥ કોટીક કલ્પ સારદા ગાય ॥ વરણાગી વરણુવતા પુરૂ ન થાય ॥ સાત સાગરમા સ્યડા- ની ચાય ॥ એરીતે ગાવુ ... ... ની આચ ॥ ચારમુખમાંહે વ્યાકરણ સાર ॥ એરીતે કહેવું એનો ન પાર ॥ એવો નિરંજનએ પરિબ્રહ્મ ॥ આવ્યા ડાકોરે ડોડાવ્યાક... ... ... કાશી કેદાર જાય ॥ ડાકોર જઇને ગોમતી નાહાય ॥ જે કોઇ રાખશે ... વિશ્વાસ ॥ ગનના મનોરથ પુરશે આશ ॥ પરમારથને કામને ... થી ॥ વિદ્યાતો પામે શુણનો ગરથી ॥ ધણી લક્ષ્મીને ધણાંઘર ... વંઝાનો નારી પ્રસવે પુત્ર ॥ ભારે ભરપૂર ભડાર તે ભરશે ॥ ... ધરીને પોતાનો કરશે પંચજનમનાં પાતક બળશે ॥ મેહેણા કેહે ... ના તાપજ ટળશે ॥ ભાટ ચારણ કવિજન સહુને ॥ પગે લાગુ છુ ભાટ બહુને ॥ શામળજી બ્રાહ્મણ શ્રી ગૌડ નાત વાસ વેગણપુર દેશ

ગૂજરાત ॥ ડાકોર જઇને કીધાં દરશન ॥ પૂજ્યા પ્રભુને થયા પ્રસન્ન ॥ શામે સાંભળે હેતે જે ગાય ॥ તેને પરિબ્રહ્મ પ્રસન્ન થાય ॥ સંપત સારૂ જે કરશે દાન ॥ આ લોકે જશને પરલોકે માન ॥ ગાશે સાંભળશે તેના પોહોચશે કોડ ॥ શામળ ભટ કહે છે શ્રી રણછોડ.
॥ ઇતિશ્રીગોડાણીનુંઆખ્યાનસંપૂર્ણમશુભંભવતુશ્રીરસ્તુ ॥ ॥છ॥ ॥છ॥

સમાપ્ત.

ીવા

ાા

ુ ભાગ

ુજના ગાીના	ા
વજનો સંદેશો.	ા
ગંના ગરબો.	છોકાંઈ
ગીત.	ગીતાદર્પણ નાટક
ભ્રગનાજીના ચાલીસ પદ.	દુખાએ બાગુલ ...
ાલબાપગાન.	ગરબીના
નાગદમણ	સુનજ ાર
ાન સુદામાની અકળકળા.	તંગોલન.

ાગાણ.

છપેલી ચોપડીઓ અમારે ત્યાંથી ફક્ત રૂ. ૯-૦-૧ થતા રૂ. ૯-૦-૬ ની ટીકીટ મોકલશે તો મોકલવશે.

મળવાનું ઠેકાણું.

લ હરીભાઈ. મું. ડાકોર-રણછોડજીના

મંદીર પાછળ તથા

ભુલાભદાસ. મુ. ંદ્રા. કેડી પોળ પાસે.